

'Krølle'

En hverdagshistorie fra kostskolen i Randersgade

Jeg blev skorpe som 11-årig, dengang skolen, Det kongelige Opfostringshus, havde adresse i København, Randersgade 10 på Østerbro.

Fra da af og i de næste 2 år ændrede mit liv sig fundamentalt.

På den ene side – den positive – fik jeg en tiltrængt regelmæssighed i hverdagen, rammer og rutiner, som gav mig en tryghed, jeg ikke var vant til: faste måltider, centralvarme, ugentligt bad, beklædning etc. Og på den anden side, den vanskeligste, var jeg tvunget til at underlægge mig et omfattende og rigtigt regelsæt, som blev formuleret og tolket af de inspektionshavende lærere og ældste klasses udpegede vagtdrenge. Sidstnævnte havde påtale- og melderet på deres ansvarsområder, og den blev brugt ofte og nidkært.

Overtrådte man skrevne, uskrevne og spontane regler fik man besked på at 'melde' sig, hvorefter man i princippet altid blev straffet korporligt af en voksen.

Det var lidt underligt, især i begyndelsen, at jeg ikke mere skulle kaldes ved mit eget navn, men ved et nummer. Eller også ved et navn, der længe havde været knyttet til det nummer, man nu skulle 'arve'. Navnet 'Krabbe' hang f.eks. ved nr. 30, og 'Arnt' ved nr. 1

Jeg fik nr. 92, og det betød, at jeg på skorpeslang hed 2-lems.

På hver sovesal med omkring 50 senge (for 2 klasser) er der ét toilet, og det må kun bruges om natten, eller når vi er ved at stå op eller gå i seng. Ellers skal vi benytte wc-båsene (med saloon-dørene) eller 'pisserenden' ovre i bygningen, der er beliggende på den anden side af skolegården.

"Slottet" kaldes sjovt nok 'Sanssouci', der på fransk betyder 'uden sorger eller bekymringer'!

En tidlig aften, hvor jeg i 'legestuen' spiller kort med nogle klassekammerater, mærker jeg, at jeg snart skal på 'Sanssouci'. Ude på trappen bliver det tydeligt, at nu skal det gå stærkt. Så jeg fortsætter gennem 'kapskogangen' uden at skifte indesko til kapsko, fordi jeg er bange for at komme til at tisse i bukserne.

Heldigvis sker det ikke.

Mens jeg står derovre for at tømme blæren, dukker en 4.-klasser op. Jeg skæver til ham og ved med det samme, at han er 'kapskodreng'. Og selvfølgelig ser han desværre med det samme, at jeg står i indesko.

"Nåee, 2-Lems", dræver han, "Der er da nok en, der har glemt at skifte, hvor?"

"Øehh, jae ... ellers ku' jeg ikke nå det, Så jeg fik lov."

"Nåee, du fik lov? Af hvem da?", vil han vide.

"Af Krølle." røg det ud af mig.

Mens jeg gør mig færdig, forsvinder kapskodrengen, og jeg får bragt tøjet i orden.

På vej tilbage over gården hører jeg en stemme kalde oppefra: "2-Lems!"

Det er 'Krølle' – min tysklærer – som er vagthavende, og som fra det åbne trappevindue på første sal med krævende pegefingerbevægelser forlanger mit nærvær omgående.

Der er altså blevet sladret! Han ved det allerede!

Med det samme mærker jeg uroen i maven. Hvad vil der ske nu?

Taget på fersk gerning! Ude med indesko på! Har løjet - endda blandet Krølle ind i det!

Det er bare så pinligt og noget værre møg.

Vil han kunne forstå og bære over med mig? Formane mig? Irettesætte mig? Skælde ud? Slå mig? Svært at regne ud på forhånd, for han er uberegnelig og en af de mest frygtede lærere, på grund af sin skarpe tunge og sit lunefulde temperament. Jeg har oplevet ham hysterisk flere gange. Tankemylderet kværner rundt i mit hoved på den lange og tunge vej op ad trapperne.

Så når jeg op til ham og se vreden i hans mørkebrune øjne under de sorte bryn. Der er vist ingen forståelse at hente

”Nå, så jeg har givet dig lov til at lave om på reglerne”? råber han pludselig, mens han svinger med armen og rammer mig med stor kraft på siden af hovedet.

Slaget var så voldsomt, at jeg mister balancen og vælter om på trappeafsatsen.

Jeg bliver liggende et øjeblik, for at han ikke skal slå igen.

Det viser sig at være klogt, for Krølle venter lidt – drejer så om på hælen og forsvinder, og jeg får mig møjsommeligt rejst op igen – noget fortumlet og med en allerede mærkbar hovedpine i udvikling.

Jeg husker ikke mere, om jeg græd, men jeg tror det ikke. For afstraffelser, mest lussinger, hørte nærmest til dagens orden (vi var jo omkring 110 elever), så vi lærte hurtigt at bide smerter og andet ubehag i os.

I denne særlige drengeverden skulle man helst ikke vise svaghed. Derfor var det sejt ikke at græde eller give lyde fra sig.

Et déjà vu

Omkring 25 år senere får jeg helt uforberedt en oplevelse, som stadig sidder dybt i mig.

På dette tidspunkt er jeg uddannet skolelærer og følger et videregående kursus på Danmarks Lærerrhøjskole i København.

En dag på vej til mit mødested går jeg nærmest i chok, da jeg passerer et lokale med store glaspartier. Derinde bag ruden genkender jeg ved lærerbordet Krølle, en af min barndoms værste plageånder!

Jeg koldsveder, hyperventilerer, bliver svimmel og må støtte mig op ad en væg, mens jeg overvejer, hvad jeg kan stille op med min spontane vrede og voldsomme hævnthirst.

Skal jeg bare gå ind og konfrontere ham med de sår, han har givet mig på sjælen? Eller er det bedre at gå ind og fortælle tilhørerne – de andre lærere, han underviser – om hans overgreb og krænkelser i skorpetiden?

Jeg oplever et forfærdeligt og totalt kaos.

Da jeg efter en stund holder op med at ryste og får nogenlunde hold på mig selv, opgiver jeg konfrontationen. Jeg har hverken modet eller styrken.

Det følelsesmæssige vacuum, som jeg stadig er i, vil sandsynligvis gøre det helt umuligt at fremlægge mit ærinde på en ordentlig måde. Måske vil jeg ikke engang være i stand til at styre min stemme.

Derfor ingen konfrontation. Jeg skal bare væk derfra. Prøve at glemme.

På Opfostringshusets mur ud mod skolegården hang der, i min tid, over døren denne sentens:

Det er en Mand godt at have båret Åg i sin Ungdom

Jeg har siden skorpetiden funderet over tankegangen bag de ord.